

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
involală

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

„Năvala” noastră

(+). Adecă: »năvala unită» în Vechiul Regat, cum se alarmează pâr. arhimandrit I. Scriban în „Viitorul” bisericesc (1. 8. 36). Faptul că după războiu nu ne-am mulțumit cu biserica „Sf. Vasile” din Bucureștii vremilor de pace, îl tulbură rău pe Preacuvioșia Sa, care s'ar fi așteptat ca, după unirea națională, să fim dispărut de tot. Ceeace nouă nici prin minte nu ne-a trecut ci — culmea păcătoșeniei! — ne-am mai ridicat un lăcaș de închinare în Capitală. Ba umblăm de-o vreme încoace să răsbim și în țară. Acum mai în urmă am umblat să ne facem biserică și în lașii Moldovei, după ce în Constanța Dobrogei avem de câțiva ani casă de rugăciune și preot în regulă. — Lucru care-l face pe preacucernicul prieten devotat al anglicanilor să deie semnalul de ofensivă pravoslavnice: „Să luăm cunoștință de năvala unită, pentru a-i zădărnici. Poporul de rând al lor îi înțelege că nu mai au rost(?). Nărdăvișii nu înțeleg. Să-i facem să înțeleagă, zădărniciind orice propagandă a lor”.

Precum se vede, s'a oțărât rău Preacuviosul. Și în starea asta sufletească nu-i mirare să fie răpit la nesocotințe — stilistice. Mai ales dacă-și toarnă cătrâneala pe hârtie la repezeală, »pe fugă». Cum îi este, dealtfel, obiceiul și când e în toane bune ca, de ex., în recentu-i voiaj spre și prin Anglia „taifasurilor” de pomână, cu „odihnă boerească” în palatul arhiepiscopesc de Canterbury (în absența gazdei care și-a găsit altceva de făcut la sosirea delegației române ortodoxe, cu patriarhul în frunte) și după înfrățiri îmbrățșeri cu „înalte obraze” bisericești din partea locului, cum scrie pentru »Epoca» (9. 7. 37) chiar Preacuvioșia Sa. Pentru care treabă însă nu poate fi lăudat. Fiindcă noi, și toată lumea românească, știm una și bună: Omul la mână... etc. — Și: graba strică treaba. Iar pâr. Scriban, cu iureșul Sf. Sale în „uniație”, a sărit dincolo de adevăr și creștinătate și a luat-o razna.

Asta o spunem nu ca să-l probozim pe Preacuvioșia Sa, (— par'car fi omul care să se sinchisească de vreo probozeală! —), ci pentru că nu ne este îngăduit să trecem în tăcere cuvântul de ocară soră cu bârfeala. Problema adică-i așa: Avem la treizeci mii credincioși numai în București și alte zeci de mii în toate părțile Vechiului Regat. De sine înțeles că cei mai mulți sunt pela orașe și în centrele industriale. Unde-i timp o sumedenie de primejdii pierzătoare de suflet, dela sêctele religioase (?) a căror pescari mișună pretutindenea, și până la emisarii Internaționalei Roșii. Decât: toți acești fii ai bisericii noastre și jertfe de pradă ale iadului, au un suflet pe care datori suntem să-l ferim de pierire și dacă a rădăcit să-l căutăm acolo unde se află și să-l readucem la calea cea bună. — Ori pâr. Scriban e de altă părere?

Se va zice: — „Dar acolo-s doar' păstori ortodocși; români și răsăriteni în lege”. — Români sunt, și răsăriteni iarăși. Nu sunt însă păstori de cari au lipsă oștele turmei noastre cuvântătoare. De și-ar vedea de credincioșii lor ca să înceteze odată situația cumplită creată de o pastorație grație căreia majoritatea absolută a sătenilor ortodocși de dincolo (cum destăinuie d. Nichifor Crainic) nici Tatăl Nostru nu-l știu! Grija alor noștri am purtat-o și vom purta o noi. Din atâtea motive asupra cărora e de prisos să insistăm. Un teolog de talia pâr. Scriban le înțelege prea bine. Deși scrie cum scrie.

Restabilirea adevărului

Nesocotitele declarații ale părintelui canonic Tăutu în legătură cu numirea la mitropolia Blajului

„Nașlunea Română”, oficiosul din Cluj al partidului liberal, sub titlul „Stabilirea unui adevăr”, publică (13. VIII. 36) „declarațiile pâr. canonic Dr. Alois Tăutu” în legătură cu numirea la mitropolia din Blaj. Numai „ezitând, pâr. canonic... s'a lăsat totuși convins să răspundă întrebărilor” gazetarului. Ușor de înțeles, de ce. În situația dată, nu tocmai Sf. Sa era cel mai chiebat să se pronunțe în cauză. Dacă totuși a vorbit, așa cum a vorbit, noi avem neplăcuta datorie de a ne opri asupra declarațiilor sale. Fiindcă, din nenorocire, ele nu limpezesc situația, ci măresc confuzia; nu împacă spiritele, ci crează noul supărări; nu „stabilesc un adevăr”, ci debitează neadevăruri patente și jiguitoare în cea mai mare măsură. Lămuresc un singur lucru: ca orice faptă omenească, ele caracterizează pe autor. E un folos, și acesta; nu știm însă dacă el poate compensa paguba ce s'a adus, fără nici o îndolală, cauzei. Și Bisericii noastre întregi.

Pentru a răspunde campaniei din „România Nouă”, pâr. Tăutu ține înainte de toate să stabilească un adevăr: că dânsul nu a făcut și nu face nici un fel de politică. Nici nu cunoaște pe bărbaii politici conducători, al nici unui partid. Cu d. ministru Valeriu Pop însuși nu are decât legăturile oficiale dela Agru, și alta nimic. — Dacă pâr. T. s'ar fi mărginit la atâta, ar fi fost și bine și suficient. Mai putea adaoga și ceeace spune către sfârșit: „eu n'am avut nici un amestec în combinațiile puse la cale; n'am cerut, n'am fost întreat, nu mi s'a oferit nimic”. Este, deci, absolut nedrept să fie atacat pentru un lucru, în care nu are nici o parte, nici o vină și nici o răspundere.

Perfect logic și concludent. Nu era nevoie nici măcar de întărirea acestei afirmații cu manifestarea unei prea stridente lepădări de Blajul unde era vorba să fie chiebat. La întrebarea: „aș primi, sau ba, o asemenea încredințare?” Sf. Sa se scutură ca de friguri: „Nici cel mai mic fir de păr de pe cap nu mi-se dorește la Blaj. Ar fi cel mai mare sacrificiu al vieții mele dacă ar trebui să mă duc cândva în asemenea calitate [de „arhieru-vicar”] la Blaj”. Ar face-o numai de silă; din ascultare față de Roma, la a cărei poruncă „de vole de nevoie, trebuie să mergi nu numai la Blaj, dar chiar și în China, în Japonia sau ori unde pe suprafața pământului”. — De sigur, așa o fi. Totuși e cam mult. Oricum, tot mai bine să mergi, de silă, arhieru la Blaj, decât misionar în Tibet sau în Laponia. Chiar dacă ar fi mai simpatici zuluciferii decât blăjenii, totuși Blajul e ceva mai aproape de

Oradea și n'ar trebui să pierzi prea multă vreme pe drum! — Trecem însă peste aceste mici flori de stil cari, suntem siguri, nu s'au spus cu nici o răutate. Din nici o parte.

Necazul e însă, că pâr. T. nu s'a mulțumit cu arătarea propriei nevinovății și desinteres. Pentru asta i-ar fi stat la dispoziție, oricând, și „Unirea”, cu toată promptitudinea și nu era nevoie să se refugieze, cu atâta întârziere, la o gazetă de partid. — A mers însă mai departe. Ține să explice cum s'a ajuns, totuși, la combinația cunoscută. Mai întâi exclude cu desăvârșire ipoteza că sugestia ar fi venit dela guvern sau dela d. Valer Pop. N'aveau interes s'o facă, neputând aștepta dela Sf. Sa nici un fel de aport politic sau de altă natură. De altfel, „o atare ipoteză este absurdă, imposibilă, umilitoare și jiguitoare pentru biserică și pentru cler. Cum s'ar fi putut angaja noul mitropolit și Sf. Scaun la un joc atât de umilitor și jigitor pentru prestigiul Bisericii, să accepte o asemenea condiție? Sau care preot al Bisericii noastre s'ar angaja să joace un rol degradant de a fi «agentul» unui partid...?”

Mărturisirea e pe cât de frumoasă, pe atât de firească. Nimeni, între noi, nu spune altfel. Ar fi o jiguire și o umilire a Bisericii noastre un astfel de aranjament făcut la sugestia guvernului. Nu este însă de loc „absurd și imposibil” ca guvernul să facă astfel de încercări. Dimpotrivă, se știe sigur că totdeauna încearcă să valideze anumite influențe politice la alegerea sau numirea vlădicilor. Aceasta nu este taină pentru nimeni. Este doar împede, că nu de flori de cuc și nici din pricina Sfântului Scaun s'a prelungit atâta vreme vacanța dela Blaj. Ci fiindcă guvernul a avut alte „sugestii” și dorinți decât cele ale Romei. Și dacă acum, după atâta amânare și discuțiune, s'a realizat un acord între cei doi factori, într'o formă neobișnuită și neașteptată, fără a fi informați despre el nici măcar arhierii noștri necum întreaga Biserică — așa cum ar fi fost firesc într'o chestiune de atâta importanță — ce trebuie să-și zică lumea? Ce interpretare poate da acestul „aranjament”? Unul singur: cel arătat în articolul nostru „Lămuriri necesare” din 1. VIII. 36. Pe drept ori pe nedrept, dar alt tălc nu-l cu puțință și nu poate fi făcut credibil în opinia publică. Tocmai de aceea suntem siguri că nici viitorul mitropolit, nici desemnatul „arhieru-vicar” nu vor putea accepta această situație. Fiindcă amândoi au — de asta nu ne îndoim nici o singură clipă — sentimentele pe care atât de frumos le-a exprimat pâr. T. în rândurile de mai sus.

Urmează acum partea supărătoare a declarațiilor. Geneza aranjamentului și justifi-

carei lui. Păr. T. o prezintă, textual, în felul următor:

>Altfel s'o fi ajuns însă, cred eu, la ideea unui arhieru vicar la Blaj, și încă în persoana neînsemnată a celui ce v'a vorbește. Întâi, este cert și de toți cunoscut că la Blaj este de lucru. Arhiepiscopia ocupă trei sferturi din România Mare. Vizitații canonice nu s'au făcut de zeci de ani, fiind răposatul mitropolit suferind de atâta vreme. Vechiul Regat unde avem zeci de mii de suflete trebuie organizat, — credincioșii din Secuime trebuie readuși la limba lor strămoșească, — fără să amintesc că sectele au început a se încuibă în arhiepiscopie, iar defecțiuni au fost chiar și în ultimul timp; afară de aceea grijile și treburile Bisericii întregi. Așa că activitatea unui arhieru vicar tinăr și activ ar fi tocmai binevenită noului mitropolit, care va trebui să mai stea și pe la București, să reprezinte Biserica unită și catolică. Adevărat că pentru acest rol era potrivit și un blăjan. Dar dăa știți, că blăjenii vreau să ocupe toate scaunele episcopicești; de vre-o patruzeci de ani, n'a mai ajuns în biserica unită episcop, decât tot dela Blaj; așa că noi aștia lași nu ne mai putem valida decât mergând la Blaj.

„Dar să lăsăm gluma“, adaugă imediat p. T. A glumit numai? Proastă glumă! Fiindcă întreagă această zugrăvire cernită a stărilor din arhiepiscopie este o simplă și dureroasă calomnie. Evident, păr. T. n'o face cu voia. Este însă rău informat. De sigur, la Blaj, ca și alurea, „este de lucru“. Altfel n'ar mai trebui preoți și arhierii. Adaugem însă imediat: la noi, slavă Domnului, se și muncește. S'au făcut, până la îmbolnăvirea mitropolitului Vasile, vizitații canonice. Și le va relua viitorul mitropolit; că slavă Domnului, nu este nici bătrân nici neputincios. De credincioșii din vechiul regat se poartă multă grijă, la Blaj. Și cu frumoase rezultate; chiar și dacă nu toate eparhiile sufragane au înțeles să-și dea sprijinul și obolul solicitat în acest scop, și la care erau datoare. Păr. T. știe foarte bine ce s'a realizat în această privință. La fel cu Secuimea. Numai protopopul nostru din Brașov a introdus, în districtul său, 17 preoți noul în ținutul secuizat, în cei trei ani de când este acolo. Sectanți? Nu-s de loc mai mulți, nici mai periculoși decât în alte părți ale Bisericii. Dimpotrivă: mai puțini. Defecțiuni? Să dăm laudă lui Dumnezeu! Până acuma închelem, an de an, statisticile cu câștig. Fiindcă trec nu numai dela noi, ci și la noi. Și încă mai mulți. S'a lăsat păr. T. impresionat de povestea sgomotoasă a „Romilor“ dela Valea-lungă? Păcat să se alarmeze așa de repede. — Să fie deci liniștit, păr. Tăutu, din partea asta. „De lucru“ este la Blaj, slavă Domnului. Ar avea ce munci nu unul, ci și 5 vicari „tineri și activi“. Pentru a justifica necesitatea unuia nu era nevoie de astfel de argumente cari, fără voia și intențiunea sa, constituie o nedreaptă pungere a Blajului.

Nici atâta însă nu-i destul. Mai urmează o afirmație, pe cât de repetată și stăruitoare, pe atât de neadevărată și supărătoare. Iată-o:

>Mă miră această atitudine [a Blajului] și o țin cel puțin o îndelungată și lipsă de dragoste frățească față de clerul celorlalte eparhii. Dacă celelalte eparhii primesc persoane din arhiepiscopie, ce enormitate ar fi dacă odată s'ar întâmpla și invers? Biserica noastră unită nu este o castă închisă după regiuni sau eparhii, ea este a noastră, a tuturor, este una și indivizibilă. Când suferă într-o parte, suferă pretutindeni, bucuria ei dintr'un loc este bucuria noastră și a tuturor. Blăjenii nu pot avea pretenția să monopolizeze toate posturile de comandă. Ar fi necatolic, necreștinește, absurd chiar să ridicăm la rang de dogmă sau obicei acest spirit de castă, căci ar avea absurdă consecință că poți să fii o mediocritate și să conduci în biserică fiind că ești blăjan și poți să fii ori cât de vrednic, să nu poți ajunge nimic, fiindcă n'ai avut norocul să te naști pe teritoriul Blajului.

Așa a grăit păr. Tăutu. Tot necăzul și tulburarea în legătură cu numirea „arhierului vicar“ s'a născut, prin urmare, din egoismul strămt al Blăjenilor. Din meschinăria lor invidioasă. Din dorul lor de-a acapara „toate posturile de comandă“. Ei nu țin seamă de interesele Bisericii, de Sfântul Scaun, de dra-

gostea frățească față de preoții din alte părți. Li interesează numai și numai chestiunea persoanei.

Mărturisim, că am rămas profund îndurerat. Dacă dușmanii noștri ar spune aceste prapăstii jignitoare, am mai înțelege. Dar un preot al nostru? Un canonic? Din fericire, însă, toată povestea e tristă numai pentru păr. Tăutu. Numai lui îi strică. E caracteristică pentru prisma spirituală prin care vede Sf. Sa lucrurile. Pentru toată lumea de bunăcredință, adevărul e simplu și limpede. Istoria, și a trecutului și a prezentului, e carte deschisă pentru toți. De toți cunoscută. Toți știu că în ultimele „patru decenii“ Blajul a avut trei mitropoliți, dintre cari numai unul, Vasile Suciu, a fost din arhiepiscopie; Mihali și Vancea au fost de pe alte meleaguri. La fel episcopii Alexi și Sabo dela Gherla; Dobra, Mihali, Frențiu dela Lugoj. Ca de Oradea nici să nu mai vorbim. Chiar astăzi Preasfințitul dela Oradea și Cluj nu-s „dela Blaj“. Unde-i deci „enormitatea“, „dogma“, „casta“ etc.? În realitate, nu-i. Va trebui căutată, deci, alturea. La cel ce se ridică împotriva evidențelor.

Tot așa de limpede e situația de astăzi. Pe actualii fruntași ai Bisericii din Blaj nu-i nevoie să-i prezentăm lumii, nici să le facem apologia. Sunt cunoscuți. Oameni venerabili, albiși în slujba altarului, în muncă cinstită pentru înaintarea Sionului nostru. De ce păr. T. îi arată atât de mici, egoiști, răi? De ce-i insultă în acest chip? Tare e nedreaptă judecata Sf. Sale. Tare e urit ceace face.

O vorbă încă despre „Unirea“, care e pusă direct în cauză. Rugăm pe orice om cu judecata limpede și de bunăcredință să citească articolele noastre „Școala demnității“ (4.VII) și „Lămuriri necesare“ (1.VIII). Desfidem, sub orice sancțiuni, să găsească în ele și măcar umbra unei cât de mici aluzii sau preocupări de ordin personal. Am pus și am analizat problema exclusiv principial. Ne-am răzimat, nu pe informațiuni sau combinațiuni de amănunte, ci numai și numai pe faptele evidente, de toți cunoscute. Am arătat, credem destul de limpede, că în conflictul cu guvernul „nu era în joc o chestiune de persoane; era un principiu...“ Am spus și repetăm: instituită pe calea sa firească, slujba de arhieru vicar ar putea fi un câștig pentru noi. „Asta — adăugăm și repetăm — principial. Și numai principial importă. Chestiunea de persoană este secundară. E sigur adeca, cumcă Sf. Scaun n'ar numi niciodată un nevrednic la această cinste“. Se poate vorbi mai limpede? Și asta nu-i o frază izolată. Ea se integrează perfect în întreg mersul de idei al articolelor, cari sunt ridicate cu totul peste problema mărunta a persoanelor.

Dacă așa stau lucrurile, cum le poate vedea și constata oricine, atunci cum rămâne cu afirmațiile păr. Tăutu? Cum rămâne conștiința Sfântului Sale? De ce această urită încercare de a semăna neînțelegeri în sânul clerului nostru, în loc de a împăca și a înfrăți? Datoria fruntașilor asta ar fi — Cui folosește pornirea aceasta neînțeleasă de a ridica celelalte eparhii împotriva Blajului, care nici acum, nici altă dată n'a arătat nici o „îndelicatețe“ și lipsă de dragoste frățească față de clerul celorlalte eparhii? Cine are interesul criminal de a stărni dihonla în sânul atât de greu încercatei noastre Biserici? Asta ne lipsește nouă acuma, să ne războim între noi? N'avem noi destul alți dușmani și alte greunorocități?

Ni-se umple inima de amărăciune în fața acestui spectacol trist. Cerem iertare cititorilor, pentru că a trebuit să-i mahnim și pe ei.

Dar ce putem face? Suntem datori să spunem adevărul. — Dumnezeu să ierte pe cei ce ne-au silit la aceasta și să pogoare peste toți filii Bisericii noastre spiritul păcii și al iubirii!

Acțiunea românească în Secuime. Sub acest titlu ziarul „România Nouă“, din 11. VIII. 36, publică o corespondență a d. M. Malor care, după ce a cutreerat mai multe zone secuizate, a luat parte la introducerea păcii. Ioan Șuteu în parohia Alta-seacă. S'a săvârșit aceasta cu solemnitate deosebită, participând preoți mulți și un frumos mănunchiu de intelectuali din tot jurul. Impresionantă a fost mai ales procesiunea celor peste 300 de români „cari și-au pierdut limba, dar cărora le-a mai rămas o ultimă punte de scăpare: credința“.

După terminarea serviciului divin, corespondentul ziarului a întrebat pe păr. protopop M. Hodárnău „dacă sunt mulți preoți români în această regiune secuizată? — Da, a răspuns Sf. Sa. Numai eu am introdus 17 preoți pe aceste meleaguri, cari aparțin protopopiatului meu“. — La noua întrebare mai generală, despre mersul „acțiunii românești“ în acele părți, păr. protopop a răspuns următoarele:

— „Cu durere în suflet trebuie să-ți spun, că munca ce o depun acești vrednici preoți misionari, precum și învățătorii români din această regiune, pe teren național și cultural, se năruie, căci o altă acțiune ce vine din interese meschine îi schimbă complet mersul. La romanizare vom ajunge prin acțiunea comună a tuturor românilor din aceste părți și nu cum s'a făcut până acuma; printr'o colaborare directă între preot și învățător, precum și celelalte autorități române din aceste părți. Este de dorit ca în comunele ortodoxe să fie numiți învățătorii ortodocși, iar în cele unite învățătorii uniți, căci numai așa se poate asigura o colaborare temeinică atât pe tărâm național-cultural, cât și pe cel religios“.

Încă odată, deci, eterna poveste: nu-i unire, nu-i colaborare, nu-i bunăînțelegere. În special, scrie d. Malor, „am observat, că neînțelegerea dintre cele două biserici românești în centrul secului nu mai poate dăinui“. Perfect adevărat. Și foarte dureros, că frații ortodocși pun mai presus de interesul național al românizării fraților pierduți mărunta lor pornire de expansiune confesională. Ar fi timpul suprem să-și înțeleagă altfel rosturile. Și nume: românește!

Să lucrăm împreună!

Are perfectă dreptate păr. I. Oniga în cele ce scrie (Nr. 30—1936 al „Unirii“) privind la o „colaborare necesară“. De fapt vedem cu ochii, cum masele poporului nostru se corup, se strică sufletește. Și nici nu ne prea mirăm de aceasta. Cu atâtea curente extremiste, propagandă deschisă și clandestină, împotriva lui Dumnezeu și a moralei creștine deoparte; cu foarte străvezii procedee păgâne, sub masca credinței și la umbra sf. crucii a lui Hristos, de altă parte, la ce alta ce-am putea aștepta? Dureros, dar adevărat: am pornit pe povârniș cu pași mari. Că unde ne vom pomeni, e ușor de înțeles: unde s'au pomenit și alte popoare care au apucat pe această pantă. Rusia de alaltăeri, Mexico de ieri, Spania de azi sunt pilde vii.

Evident: noi preoții cei investiți cu har de sus, datorință avem să acționăm din toate puterile împotriva puiului imoral și contrapător, ce ne trage neamul spre funduri de adânc. Preotul în primul rând este chemat a se trezi la realitate și a da semnalul de alarmă, mobilizând filii săi sufletești, prin gra-

și faptă, cu vreme și fără de vreme, atât de pe amvon cât și în întruniri și cu orice prilej.

Dar: să înceapă reacțiunea dela sat? Binea-ar fi, nu-i vorbă! Totuși trebuie să se știe că nu satul primează. Ci orașul. Credința mea e că nici când satul nu poate fi punct de orientare. Nici când masele satelor, oricât de mari și impunătoare ar fi ele, nu pot influența puhoiul babilonic al orașelor, fie aceste metropole ori orașe de provincie. Noi, cei dela sate, vedem cum tinerii recruși se duc de acasă băeți blajini și timizi și când vin acasă cu câte inovații nu mai vin; ce aere își iau, încât și se pare că nu mai știu nici ai noștri, ca Țiganul din poveste, cum cheamă grebla. Mai dureroasă pildă dau fetele cari au luat drumul orașului. Vezi câte-o fată sărăcuță, care fuge de mizerie — la oraș „să se bage slujnică”. Pleacă de acasă în cap cu năframuța — ce ascunde un păr răsărit, neperlat; cu o ile de pânză de cânepă; cu opreg de lână; cu opincușe uzate în picioare; cu un bolovan de mămăligă și un schimb de haine în desagi, încât își vine să-i plângi de milă. — Dar la 6—8—10 luni, când se întoarce acasă, își vine c'o bască lipită pe-o ureche, în bluză de „crepu-de-șină”, ciorapi de mătăasă, jumătăți de lac...

Această „operă de civilizație modernă” o face orașul cu nenorocitele de sătence ce se pierd în el. Și asta în exterior, trupește. Pentruca de partea sufletească să nu mai amintim, că ne ia groaza.

Imitațiilor acestora mălmuzărești și conruperii sufletești îl poate veni de hac numai lupta bisericii, dusă în comun cu celelalte forțe culturale. Bunăoară cu sora școală. Apoi asociațiile culturale și morale trebuie să activeze și ele în frunte cu *Agrul* nostru. (Și bine ar fi să activeze în direcția asta și *Forul* ortodox, că pericolul pe toți deopotrivă ne paște, și să lase răul nărav de a ataca cu ascuțitul îndreptat împotriva noastră, ca și când alte chestiuni de arzătoare actualitate n'ar mai fi în lumea noastră românească). La fel și bătrâna *Astra* și celelalte surate mici și mari.

Și acum și câteva precizări. În cadrul *Agrului*, trebuie ținute conferințe cu scop și ținută bine fixată, iar membrii să fie vii și harnici, nu lăncezi, ori morți pentru activare. Cu atari creștini, dar numai cu atari se poate face neapăs de mult. Într-o ședință a *Agrului*, un tânăr naiv îmi ripostează: „Poftim, părinte: veneam dela Alba și pe tren, fiind vorba de bisericii, cimitire, morți, un domn (!) zice: Ce atâta vorbă de lumea cealaltă? Cine a venit de acolo să spună ce este și cum-i peacolo? — Dar las că l-a luat în primire președintele *Agrului* dela C., d. P. de să nu-l mai uite... La urmă s'a rușinat și a tăcut din gură. — Și câte cazuri ca aceste nu sunt, fără să se aște un d. P. care să pună punctul pe l!

Colaborarea preotului cu toți intelectuali din loc e atât de necesară — întru ridicarea moralului poporului — cât e de necesar aerul pentru viață. Armonia între aceștia pentru exterminarea răului eșit la suprafață iarăși e neapărat de lipsă. Unde intelectuali nu sunt, ori sunt puțini, să se formeze echipe de elită dintre săteni. Căci se poate lucra splendid și cu asemenea echipe. Dar să se activeze, de urgență, cu plan și suflet atât la sat cât și la oraș. — În acest semn sigur vom învinge.

Pr. Sablin Olea

Serbările „Astrei” la Blaj

Programul serbărilor jubilară din
12—14 Septembrie

Pomenim, în numărul trecut, hotărârea definitivă de a se serba jubileul de 75 ani al „Astrei” la Blaj, în 12—14 Septembrie. Am subliniat, că programul festivităților este bogat și de linii mari, potrivit cu însemnătatea momentului istoric prăznuit. — El este întocmit gata. Il publicăm în cele ce urmează:

Sâmbătă, 12 Septembrie 1936. Ora 10.37: Primirea Comitetului Central în gara Blaj. Ora 17: Inaugurarea Palatului Cultural. Ora 18: Ședința intimă a președinților de despărțăminte cu următoarele 3 referate: a) d. Dr. Nicolae Căliman: „Școala țărănească a Astrei”; b) D. Alex. Lupeanu „Ziua Astrei”. Ora 20: Tradiționala seară de cunoștință. Ora 21.30: Ședința secției medicale și biopolitice cu următoarele 2 referate: a) Dr. Pompiliu Nistor „Organizarea sanitară rurală”; b) d. Dr. C. Radu „Problema spitalelor”.

Duminecă, 13 Septembrie 1936. Ora 8: Serviciul divin în bisericile românești din Blaj și desvelirea plăcii comemorative a M. S. Regelui în catedrala Mitropoliei. Ora 11: Ședința I cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunării generale. 2. Inscrisura delegațiilor prezente ai despărțămintelor. 3. Inscrisura și salutul delegațiilor. 4. Raportul general al comitetului central pe 1935—36. 5. Alegerea comisiunilor pentru: a) Examinarea raportului general pe 1935—36; b) Inscrisura de membrii noi; c) Examinarea propunerilor intrate în termen reglementar; d) Alegerea comitetului de censored pe 1936—37; e) Alegerea membrilor secției școlare pe timp de 4 ani. — Ora 12.30: Vizitarea expozițiilor. Ora 13.30: Banchetă oficială. — După prânz: Ora 15: Conduct etnografic, concurs de călușeri și producțiile șoimilor. Ora 18.30: Ședința festivă a secțiilor științifice-literare: Conferința Dlui Ministru al Cultelor și Artelor Al. Lapedatu despre: „La a 75-a aniversare a Astrei, constatări și reflexii”. Ora 21: Iluminarea orașului și retragere cu torțe. Ora 21.30. Festival Artistic și balul „Astrei”.

Luni, 14 Septembrie 1936. Ora 8: Serviciul divin în bisericile românești din Blaj. Ora 10: Ședința a II-a a președinților de despărțăminte (continuarea discuțiilor asupra referatelor din l. zi). Ora 11: Ședința II-a plenară cu următoarea ordine de zi: 1. Rapoartele comisiunilor alese în ziua precedentă și al comitetului de censored despre cenzurarea școlilor pe anul 1935 ale Asociațiunii și pe anul școlar 1935—36 ale internatului de fete și asupra proiectului de buget pe anul 1937 al Astrei. 2. Fixarea locului pentru adunarea generală din anul 1937. 2. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale. Ora 13: Masa comună a foștilor elevi ai Blajului. Ora 16: Festival țărănesc (teatru, coruri, producțiile șoimilor).

Programul a fost stabilit în ședința plenară a Comitetului Central al Asociațiunii ținută la 1 August 1936 și întregită cu partea locală în ședința din 6 August 1936 a comitetului din Blaj al serbărilor, sub prezidiul Ilustr. Sale Dr. Victor Macavelu, vicarul Sf. Mitropolii. — El grăiește de sine. Partea oficială, obișnuită la toate congresele, este încadrată, precum se vede, de alte manifestații culturale și artistice deosebit de atrăgătoare: servicii divine, concert, conferințe, (între ele aceea a dlui ministru Al. Lapedatu), conduct etnografic etc. — Subliniem, în chip deosebit, că cu acest prilej se va desvel o placă comemorativă în Catedrală, cuprinzând fragmente din discursul M. Sale Regelui la consacrarea fostului mitropolit Vasile. Intre manifestațiile populare: concursul călușerilor de pe Târnave. Deosebită importanță vor avea diferitele expoziții ce se aranjază. La concert se va prezenta

*) Eventuale propuneri au să fie înaintate în scris prezidiului Asociațiunii, Sibiu, Str. Șaguna, 6, cu cel puțin 8 zile înainte de adunarea generală.

o plesă nouă, lucrată pentru această ocaziune, de către maestrul *Tiberlu Brediceanu*, tema căreia e ținută din minunatele noastre obiceiuri dela seceriș. — Și întreg acest program va căpăta strălucire deosebită prin înalta prezență a M. Sale Regelui. — Și altfel, în viața și îndrumarea de viitor a Astrei, serbările vor însemna o platră de hotar. — De aceea e de dorit să participe la ele toți cari numai pot. Nimenea să nu lipsească.

Știri mărunte

Pelerinaje. De praznicul Adormirii Preacuratei se vor face pelerinaje la sfintele mănăstiri basiliane dela *Moiseiu* (Maramureș) și *Nicula*. Tot atunci vor fi și pelerinajele la mănăstirile franciscane dela *Drăgești* și *Radna*, (aici avem un paraclis pentru Românii uniți). — De sărbătoarea Nașterii Preacuratei vor fi pelerinaje la *Lupșa* și *Bixad*, iar de Înălțarea Sf. Cruci la *Strâmbu* și *Prislopul* din Țara Hațegului. — Tot în acest răstimp vor fi bătătorite de mulțimi mari, cu gând de închinare, și drumul altor focare religioase din centre parohiale.

Bucurie mare în Bilia. Frunțașă noastră parohie *Bilia*, din distr. Blajului, ridicând, cu păr. *I. Mărginean* în frunte, un impozant lăcaș de închinare, a avut mângâierea, nu de mult, să și-l vadă și binecuvântat. Actul sfânt l-a săvârșit păr. *Gh. Dănilă*, canonic mitropolitan, de față fiind și păr. *A. C. Domșa*, protopopul districtual, cu frații întru Domnul: *A. Costea—Spini*, *I. Brad—Pănade*, *I. Pop—Odrheiu*, prof. *N. Comșa* din Blaj și d. prefect județean. S'au rostit cuvântări ocazionale, ascultate cu drag și folos duhovnicesc de cei mai bine de 1500 credincioși prezenți la această înălțătoare serbare.

Ajutor năpăstuiților. Furtunile și grindina din acest an au nimicit recolta și au pricinuit și pagube grele în vite și clădiri în 21 de parohii din *Sălaj* și *Someș*, aparținătoare eparhiei noastre clujene. Cuprinzând în părințeasca sa grijă pe acești fii năpăstuiți, *P. S. Iuliu* și sfetnicii săi au dat ordin ca în parohiile și filiile păzite de Dumnezeu de flagelul îndurat de celelalte să se colecteze pe seama celor avizați la mila frățescă. — Și suntem siguri că ordinul ierarhului *Iuliu* și al sfetnicilor săi va găsi cea mai deplină și mulțumitoare ascultare.

Locale. Dumineca viitoare, a XII-a după *Rusalii*, va predica în catedrală păr. *Iuliu Maior* dir. Școlii Superioare de Comerț pentru băeți.

Misiuni populare. În zilele de 18—21 Iulie c. păr. *George Muntean*, vicarul Timișoarei, a ținut misiuni populare în *Hoblița—Grădiștel* (eparhia Lugojului). Din 212 suflete, cât numără parohia, s'au apropiat de ss. Taine 163 de inși. La ascultarea mărturisirilor au dat mână de ajutor: păr. *Avram Glidan*, preotul local, apoi păr. *Iustin Bora*, protopopul districtual și păr. *Julian Gherghel* din *Clopotiva*.

Vești de bine dela Gurarâului. În fața unei săli arhipline, a avut loc în seara zilei de 19 Iulie, o binereușită ședință artistico-literară aranjată de „*Agru*” și „*Reun. Sf. Maria*”. Programul ales și bogat — 10 puncte, împărțit în două părți, a ținut tot timpul încordată atenția celor ce au alergat să vadă această manifestare a „uniților”. — A fost manifestarea celor de sub scutul P. C. S. Maria și steagul Crucii Domnului, cari au arătat celor de altă lege, de ce-s capabili o mână de oameni, dar suflete alese și gata de jertfă, bine organizați, cu dragoste față de Dumnezeu, de cele sfinte și de preotul lor. (*Livlu Poeniță*).

Telefonul „Unirii”

A. București. Are dreptate „*Porunca Vremii*” (14. VIII): cea mai mare datorie a ceasului de față este lupta împotriva comunismului. Nu este lipsită de temei nici învinuirea pe care o aduce Bisericii ortodoxe, care n-a făcut nimic împotriva bolșevismului: „n-a făcut nimic, n-a întreprins nimic, n-a articulat nici măcar un protest cu răsunet”. Este cu totul nedrept însă a văli sub acești

Citiți și răspândiți

„UNIREA”

căciulă și Biserica Romei. Se cunoaște doar de toată lumea lupta neînduplecată, neîncetată, de toată ziua pe care a dat-o și o continuă catolicismul împotriva comunismului. Se știe ce a făcut Papa pentru nenorocita Rusie, cu toată că nu era vorba de credincioși de ai săi. Acuma de curând, cuvântul Papii a alarmat din nou lumea asupra primejdiei roșii. Nimănui, la rândul său, comunismul nu-i poartă mai mare dușmănie decât tocmai Bisericii catolice. De ce? Împotriva masacrării proșilor din Spania, deasemenea, Roma s'a ridicat cu toată tăria, și nu s'a mulțumit cu „un protest de formă, mai mult spre a-și ușura sufletul...” cum crede d. N. Bogdan. Dar ce poate face alta, decât să protesteze? Armata n'are. Pe alte căi, ce-i stau la dispoziție, face totul pentru îndreptarea răului. Dacă „preasfințitii noștri ierarhi (ort.) probabil nici n'au auzit de Spania, de bolșevism...” și sunt cu totul absenți din această uriașă încăierare a răului, destul de trist. Asta însă nu îndreptățește pe nimeni a judeca și osândi pe alții, cari și-au făcut și își fac întreaga datorie. În văzul tuturor!

D. Satu-mare. E cât se poate de frumoasă hotărârea despărțământului Satu-mare a „Ligii antirevizioniste” de a ridica o statuie marelui luptător Vasile Lucaci. Frumos și gândul de a fi așezat la temelie statuiei „pământ adus din toate ținuturile românești ca simbol al unității noastre naționale și teritoriale”. Suntem siguri cu toții, că „Armata Ligii din Sătmăre e gata de orice jertfă pentru apărarea stăntului patrimoniu”. Toate acestea se puteau și spune, firește, în telegrama trimisă președintelui „Ligii antirevizioniste”. Dar a decreta pe d. Stelian Popescu: „continuatorul vrednic al luptei lui Lucaci”, asta totuși e prea mult. De sigur Satu-mare e cam departe de București. S'o fi știind totuși și pe acolo, că d. S. P. era fericitul proprietar al ziarului „Universul” și în anumite epoci tulburi ale războiului mondial, când nu avea aceleași drumuri cu regretatul Lucaci. Același domn S. P. este și astăzi, și mai fericitul proprietar al aceleiași ziar „Universul” care s'a transformat, pentru circumstanțe, în monitor al unitofobiei și arată la tot pasul o dușmănie nedreaptă și urâtă împotriva bisericii al cărei preot a fost Vasile Lucaci. Această pornire de ură a d. Stelian Popescu împotriva noastră a zădărnicit marea adunare ce intenționa Liga să se țină, mai în toamnă, la Satu-mare. Atunci trebuia să sfințească, în cadre impunătoare, și temeliele statuei lui Lucaci, act săvârșit acum fără prea mare pompă. Asta fiindcă d. S. P. dușmănește biserica lui Lucaci. — După toate acestea, cum poate fi numit d. S. P. „continuatorul vrednic al luptei lui Lucaci”? Nu așa. ci: conducătorul luptei încontra bisericii lui Lucaci. Atâta și nimic mai mult.

Liceul Comercial gr. cat. de băieți din Blaj

Aviz școlar

Legea nouă a învățământului comercial din Aprilie 1936 a transformat, pe ziua de 1 Septembrie 1936, școlile comerciale elementare și superioare în gimnaziu comercial cu patru clase și practică de prăvălie și în liceu comercial cu patru clase, bacalaureat și cu practică de un an la întreprinderi comerciale.

La noi va funcționa gimnaziul comercial anul acesta numai cu clasa I, iar liceul comercial cu toate patru clasele.

În gimnaziul comercial se pot înscrie absolvenții cursului primar, cari au vârsta între 10 și 13 ani, iar în liceul comercial, clasa V, absolvenții a patru clase de gimnaziu, școală normală sau școală comercială elementară, cu examen de admitere, din materiile pe cari le va preciza Ministerul. Înscrierea se va face numai în baza unei cereri legal timbrate înaintată cel mult până la 10 Septembrie 1936, la care se vor anexa următoarele acte: a) actul de naștere dela ofițerul stării civile, b) actul de botez dela parohia în care a fost botezat, c) certificatul școlar despre ultima clasă făcută, d) actul de cetățenie și e) certificatul de revaccinare.

Taxa școlară pentru elevii gimnaziului comercial este de Lei 1500 anual, 50 Lei taxă de excursie și 100 Lei taxă pentru stricăciuni iar pentru cei dela liceu Lei 2000+100 Lei taxă de excursie+100 Lei taxă pentru stricăciuni. Repetenții mai plătesc în plus și o taxă de 500 Lei. Elevii minoritari plătesc la gimnaziu cu Lei 1000, iar la liceu cu Lei 1200 mai mult. La înscriere se va plăti cel puțin jumătate din taxele școlare+taxele de excursie și de stricăciuni în întregime. Elevii meritași vor fi scutiți de o parte din taxele școlare.

Examenele de corigență atât pentru elevii ordinari cât și pentru cei particulari se vor ține în ziua de 12 Septembrie 1936, dimineața la orele 8. Taxa Lei 100 de materie.

Examenele particulare încep miercuri 2 Septembrie și se termină vineri 10 Septembrie, conform programului afișat pe tabla de publicație a școlii.

În ce privește uniforma, la începutul anului școlar viitor, nu vor fi primiți în școală — conform ordinului Nr. 9382/1936 al Onor. Minister și Nr. 16.356/1936 al Onor. Serviciu Local de învățământ din Cluj — decât elevii în uniformă, cu chipin și cu număr de ordine, exceptând toleranța acordată elevilor de clasa I. pentru primul trimestru. De stofe bune și leftine pentru uniforme se va îngriji Cooperativa Școlară în cursul anului. Elevii din clasele VII și VIII sunt obligați, în baza ordinului ministerial Nr. 69.638/1936, să poarte uniforma de premilitar, având pe brațul stâng cusute inițialele Școlii și numărul de ordine.

Înscrierile se fac luni în 14 Septembrie, înălțarea sf. Cruci, toată ziua, plătindu-se taxele școlare și prezentându-se actele. Elevii, cari au urmat clasele liceale anterioare la noi, vor prezenta la înscriere avizurile școlare vizate de părinți.

Cursurile încep marți 15 Septembrie la orele 8 dimineața cu invocarea Spiritului Sfânt, sf. liturghie și sfințirea cea mică a apei.

Marile avantagii pe cari le îmbie absolvenților gimnaziul resp. liceul comercial!

Absolvenții gimnaziului comercial, cu practică de prăvălie de doi ani, la 18 ani sunt deplin pregătiți și ca negustori practici, devenind salariați ori negustori cu prăvălie proprie. Absolvenții liceului, cu bacalaureat, pe lângă negoțul practic și funcțiunile comerciale, pot urma studiul superioare academice din domeniul economic. Afară de acestea, ambelor categorii de absolvenți legea le acordă o mulțime de avantagii, ca: scutiri de impozite, preferințe la preluarea oricărei întreprinderi comerciale, preferințe la furniturile publice și, pe lângă acestea, un credit de scont la Banca Națională și un ajutor bănesc, a cărei alocație va fi fixată de Consiliul de îndrumare, motivat.

Blaj, la 25 Iulie 1936,

Direcțiunea

Internatul Liceului Comercial de băieți din Blaj

Condiții de primire

1. În Internatul Comercial de băieți se pot înscrie elevii gimnaziului și liceului comercial din ori care clasă, pe lângă următoarele taxe:

- Taxa anuală de întreținere 7000 Lei.
- „ „ de baie și tacâmuri 150 Lei, total Lei 7150.

Taxele trebuie plătite în 3 rate și anume: 3150 lei la începutul anului școlar, 2000 lei după vacanța Crăciunului și 2000 lei după vacanța Paștilor. În cazuri bine motivate și în urma unei prealabile înțelegeri, taxa de întreținere se va putea achita și în rate lunare de câte 700 lei.

2. Trusoul necesar se compune din: 1 saltea, 2 cearceafuri pe saltea, 1 perină, 2 fețe de perină, 1 pătură groasă sau 1 plapomă cu 2 fețe de plapomă, 1 cuvertură pe pat, 1 palton, haine-uniformă kăki, 6 cămeși de ziua, 2 cămeși de noaptea, 6 ismene, 1 păr. pantaloni de baie, 2 șervete de masă, 1 pahar, 4 ștergare (prosoape), 6 păr. ciorapi, 10 batiste, 2 păr. ghete bune, 1 păr. pantofi de noapte, 1 perle de haine, 1 perle de cap, 1 perle de dinți, 1 plaptăn, 2 perle de ghete.

Pe toate rufele ce se dau la spălat se vor coase inițialele elevului, cu ață colorată, iar după ce se va fixa numărul de control, se va coase și acesta.

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

3. Părinții sau tutorii elevilor, se vor obliga în cerere asupra tuturor acestor condițiuni și vor arăta clasa în care se înscrie elevul și situația socială a părinților.

4. Cererile se adresează Direcțiunii Liceului Comercial până la 10 Sept 1936.

Blaj, la 1 Iulie 1936.

Direcțiunea

Școala gr.-cat. de Menaj — Blaj

Aviz școlar

Școala are scopul de a forma bune gospodine, a pregăti elevele pentru continuarea studiilor în secția normală de specialitate, unde vor primi o diplomă de măestră pentru școlile de menaj, fiind salarizate ca și maestrele dela școlile secundare.

Programa studiilor este gimnaziul. Cele cari doresc a urma liceul după absolvirea acestei școli vor da diferența și vor intra în clasa V-a de liceu.

Aplicațiuni practice în atelierul de: bucătărie, lucru de mână, croitorie, spălat-călcat, țesut. Fiecare atelier având măestră de specialitate.

Condițiuni de admitere: în cl. I-a absolventele cursului primar, în cl. II-a absolventele a unei clase de liceu sau altă școală secundară; în cl. III-a absolventele a două clase cu caracter secundar, în cl. IV-a absolventele de gr. I profesional, a cursului secundar inferior sau a patru clase normale.

Elevele vor prezenta la înscriere următoarele acte:

Actul de naștere, actul de botez și de vacin, certificatul de absolvire, certificatul de bună purtare.

Taxa anuală este de 5900 lei. În această sumă se cuprind toate taxele. Se va plăti în trei rate. La intrare în școală 2900 lei, la 8 Iulie 1500 lei și în Aprilie 1500.

Se primesc înscrieri în fiecare zi la direcțiunea școlii. La cerere se vor trimite prospecte.

La această școală se primesc pe lângă elevele școlii și practicante cari vor să se perfecționeze la unul din atelierul: bucătărie, lucru de mână, țesut, spălat-călcat. Aceste cursuri durează 3 luni, iar practicantele vor obține o adeverință.

DIRECȚIUNEA

Curatorul parohiei rom.-unite din Ciunga

Nr. 78—1936

Publicațiune de licitație

În ziua de 30 August 1936 ora 16 Curatorul Parohiei române-unite din Ciunga va ține licitație publică cu oferte închise, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de pictat biserică și iconostasul bisericii gr. cat. din Ciunga.

Valoarea lucrărilor este, pe devizul estimativ, de Lei 35.000. Garanția (cauțiunea) va fi de 6% din valoarea ofertei și se va depune deodată cu aceasta în numerar, efecte de stat, ori scrisoare de garanță emisă de o bancă de prima bonitate.

Licitația se va ține în cancelaria parohială.

Planurile, devizul, condițiunile speciale și generale etc. se pot consulta în orice zi de lucru la sediul Oficiului parohial din Ciunga.

Ciunga, la 10 Aug. 1936.

Ilie Marian
prim-curator

Virgil Nicoară
paroh